

Özgün Makale

Avustralya'daki Türkiyeli Göçmenlerin Yaşam Doyumları ve Aktif Yurttaşlık Durumlarına İlişkin Sosyolojik Bir Değerlendirme*¹

Sociological Review on Life Satisfaction and the Active Citizenship Status of Turkish Immigrants in Australia

Kemal DİL²

Kanchan MARCUS³

Satı DİL⁴

Stephanie SHORT⁵

Öz

Bu çalışmada, demokrasi, insan hakları, çoğulculuk, katılımcılık, çokkültürlülük gibi değerleriyle yakın ilişki içinde olan yaşam doyumu ve aktif yurttaşlık kavramları bağlamında, Avustralya'da yaşayan Türk göçmenlerin yaşam doyum düzeyleri ve aktif yurttaşlık durumları değerlendirilmektedir. Bu çalışma iki temel hipotezi içermektedir. Birinci hipotez, aktif yurttaşlık ve yaşam doyumu değişkenleri ile Avustralya'nın demokratik değerlerinin Türklere yansıma düzeyleri, Türklerin yaşam doyumlarını etkileyen bireysel faktörler, toplum içindeki diğer bireylerle etkileşimler, kendilerini nasıl tanımladıklarını ve nereye ait hissettiklerini belirleyen sosyal kimlik algıları ve yaşam amaçları arasında bir ilişki olup olmadığını araştırmaktır. İkinci hipotez ise aktif yurttaşlık ve yaşam doyumu değişkenlerinin, Türklerin ekonomik, sosyal, kültürel, politik alanlardaki kapasitelerini ve pratiklerini etkileyip etkilemediğini incelemektir. Bu bağlamda çalışma, bu iki hipotezi açıklamak için 15 Ağustos 2019- 31 Mart 2020 tarihleri arasında Sidney'de yürütülen nicel verilere dayandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Avustralya'daki Türkler, yaşam doyumu, aktif yurttaşlık.

* Makale başvuru tarihi: 16.10.2020. Makale kabul tarihi: 05.11.2020

¹ Bu çalışma, TÜBİTAK'ın 2219 Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Burs desteği ile Ağustos 2019-Nisan 2020 tarihleri arasında Sidney Üniversitesi'nde Misafir öğretim üyesi olarak araştırmacı tarafından Sidney'de yürütülen "The Variables That Predict the Life Satisfaction and Active Citizenships Status of Turkish Immigrants in Australia: An Intergenerational Comparison" adlı çalışmanın nicel verileri üzerinden üretilmiştir.

² Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, kemaldil@yahoo.com.

³ Research Officer, The University of Sydney, Faculty of Arts and Sciences, SAPMiC.

⁴ Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü.

⁵ Prof. Dr., The University of Sydney, Faculty of Arts and Sciences, SAPMiC.

Abstract

In this study, the concepts of life satisfaction and active citizenship, which are closely related to values such as democracy, human rights, pluralism, participation, and multiculturalism, active citizenship and life satisfaction levels of Turkish immigrants living in Australia were evaluated. This study included two basic hypotheses. The first hypothesis is to examine whether there is a relationship between the variables of active citizenship and life satisfaction and the reflection levels of Australia's democratic values on Turks, individual factors affecting the life satisfaction of Turks, interactions with other individuals in the society, perceptions of social identity that determine how they define themselves and where they feel belong, and life goals. The second hypothesis is to examine whether the variables of active citizenship and life satisfaction affect the capacities and practices of Turks in economic, social, cultural and political fields. In this context, the study was depended on quantitative data, which had been conducted in Sydney from 15 August 2019 to 31 March 2020, to explain these two hypotheses.

Keywords: Migration, Turks in Australia, Life Satisfaction, Active Citizenship.

1. Giriş

Birinci Dünya Savaşı ve ardından Kurtuluş Savaşı'nın yıkıcı etkilerini yaşayan genç Türkiye, her ne kadar İkinci Dünya Savaşı'na aktif olarak katılmasa da dönemin ekonomik buhranından etkilenmekten kendini alamamıştır. Ekonomik buhranlarla başa çıkmak amacıyla çeşitli politik arayışlar içine giren Türkiye, bu konuda hem kırsal alana hem de kentsel alana yönelik üretim ve istihdam politikaları gerçekleştirmiştir. Bu doğrultuda her iki alana yönelik olarak geliştirilen bu politikalar merkezinde Türkiye, başka ülkelerle ilişkiler kurmak durumunda kalmıştır. Bu kapsamda nüfusun yoğun olarak yaşadığı kırsal alanda tarımsal üretimi artırmak için Amerika Birleşik Devletleri'yle Marshall programı yapılmış, oradan traktörler hibe alınırken çeşitli teçhizatlar ise ithal edilmiştir. Bununla birlikte, özellikle kentsel alanda istihdam yetersizliğini çözecek sermaye ve nitelikli işgücünü elde etmek için Almanya (1961 ve 1964), Avusturya (1964), Belçika (1964), Hollanda (1964), Fransa (1965), İsveç (1967) gibi Avrupa ülkeleriyle işgücü temini için göç anlaşmaları, İngiltere (1959), İsviçre (1969), Danimarka (1970) gibi ülkelerle sosyal güvenlik anlaşmaları, Avustralya'yla (1967) ise son ikili göç anlaşması yapılmıştır (Abadan-Unat ve ark., 1960; Abadan-Unat, 2006; İçduygu, 2009; Yalçın, 2004; Şen, 2007; Akgündüz, 2008; Inglis ve ark., 2009; Inglis, 2011).

Bu çalışmanın konusu olan Avustralya'daki Türklerin varlığı, Avustralya devletinin resmi kaynaklarına (Avusturalian Government, Department of Home Affairs, 2018) göre 19. yüzyılda, 20 Osmanlı yurttaşıyla başlamıştır. Bu sayı 1911 nüfus sayımına kadar 300'e ulaşmıştır. İkinci Dünya Savaşı'ndan 1966 yılına kadar sayı 2500 olmuştur. 1967 yılında iki devlet arasında yapılan göç anlaşması sonrasında 1901'den beri ilk geniş kitleli Asyalı ve Müslüman göçmenler olarak betimlenen Türklerin 1971 nüfus sayımındaki sayısı 11.589 olmuştur. 2016 yılında son yapılan nüfus sayımına göre Türkiye doğumluların sayısı 27.238 olurken aynı nüfus sayımında belirtilen 300 farklı etnik kökenli Avustralyalı toplum içinde Türk kökenli olanların sayısı ise 72.968 olmuştur. Avustralya'nın altı eyaletinde de var olan Türkler, 2016 nüfus sayımı sonuçlarına göre en çok yaşadığı eyalet Melbourne'ı içine alan Victoria eyaleti olurken (15.744 kişi), ikinci büyük miktarda yerleştiği eyalet ise Sidney'i içine alan New South Wales (12.808 kişi) olmuştur. Bu araştırmanın çalışma sahası olan Sidney'in içinde yer aldığı New South Wales eyaleti Türkiye Başkonsolosluğu'nun yazılı beyanına göre ise 19.962'si erkek, 16.689'u kadın olmak üzere top-

lamda 36.651 Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı 12 Subat 2020 tarihi itibariyle kayıtlara dayalı olarak bu eyalette yaşamlarını sürdürmektedirler.

Avustralya'da yaşamlarını sürdürmeye çalışan önemli miktardaki Türkiye kökenlileri betimlemek, incelemek üzere Türk ve yabancı birçok araştırmacı tarafından farklı temalarda araştırmalar yürütülmüştür. Bu doğrultuda Inglis, Akgönül ve De Tapia (2009), *Turks Abroad: Settlers, Citizens, Transnationals* adlı ortak çalışmalarında Türkiye'den yurt dışına göç eden Türk göçmenleri tarihsel süreç içerisinde farklı ülkelerle karşılaştırmalı bir biçimde betimlemiştir. Humprey (2009), *Securitisation and Domestication of Diaspora Muslims and Islam: Turkish Immigrants in Germany and Australia* adlı çalışmasında Türk göçmenleri, Müslüman ve İslam diasporasının güvenliği ve uyumu bağlamında Almanya ve Avustralya ekseninde sorgulamıştır. Hopkins (2009), *Turkish Transnational Media in Melbourne: a Migrant Mediascape* adlı çalışmasında Melbourne'da yaşayan Türkler üzerinden Avustralya'da yaşayan Türklerin iletişim kurma pratiklerini media araçlarıyla ilişkiler üzerinden çözümlemeye çalışmıştır. White, Perrone, Guerra ve Lanpugnani (1999) tarafından hazırlanan *Ethnic Youth Gangs in Australia Do They Exist?, Report No. 2 Turkish Young People* adlı raporda Avustralya'daki gençlik çeteleri karşılaştırmasında Türk gençlik çeteleri betimlenmeye çalışılmıştır. Manderson ve Inglis (1984) *Turkish Migration and Workforce Participation in Sydney, Australia* adlı çalışmalarında Sidney'de yaşayan Türkler üzerinden Türklerin Avustralya işgücü alanındaki kadınların ve onların kocalarının yerlerinde ve gündelik yaşamlarındaki pratiklerini betimlemiştir. İçduygu (1994), *Facing Changes and Making Choices: Unintended Turkish Immigrant Settlement in Australia* adlı çalışmasında Avustralya'ya giden Türk göçmenlerin karşı karşıya kaldığı durumlar, bu durumlara bağlı olarak yaşadığı değişimler, Türkiye'ye karşı duyduğu özelemler ve kalmak ya da geri dönmek arasında yaşadığı ikilemler sorunsallaştırılmıştır. Yağmur (1993) *Ethnolinguistic Vitality Perceptions: Intergenerational Differences Among Turkish-Australian, Turkish Youth in Australia* adlı çalışmasında, Avustralya'daki Türklerin kendi dillerine sahip çıkma algılarını ve kullanma pratiklerini kuşaklararası bir araştırma üzerinden sorgulamaya çalışmıştır. Şenay (2009), *A Condition of Homelessness or a State of Double Consciousness? Turkish Migrants and Home-Making in Australia* adlı çalışmasında Avustralya'daki Türklerin barınma sorununu onların konut/ev algıları üzerinden çözümlemiştir. Birkaç örneğini belirttiğim çalışmaların dışında Avustralya'da yaşayan göçmenler üzerinde literatüre kazandırılmış başka çalışmalar da mevcuttur. Çalışmalar gözden geçirildiğinde, Türklerin Avustralya'nın sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel yaşam alanlarında kalıcı olarak yer aldıklarını düşünülmüştür. Bununla birlikte, Avustralya'da yaşayan ve önemli miktarda vatandaşı olan Türklerin durumlarını doğrudan aktif yurttaşlık ve yaşam doyumu kavramları üzerinden betimlemeyi çalışan bu çalışma, bir yönüyle Avustralya'nın etnik ve kültürel farklılıklara bakışını, diğer yönüyle Türk göçmenlerin Avustralya'daki yaşam alanına aktif yurttaş olarak katkılarını sorgulamayı amaçlamıştır. Bu doğrultuda, araştırma, özel olarak, yaşam doyumu ve aktif yurttaşlık kavramları üzerinden yürütülmüştür.

Yaşam doyumu kavramı, ilk olarak 1961 yılında Neugarten tarafından ortaya konulmuştur. Bu kavram, bir kimsenin kendi yaşamını algılama ve geleceğiyle ilgili düşünme biçimi olarak ifade edilmiştir. Çeşitli çalışmalarda kavram, farklı boyutlarıyla ele alınmıştır. Bu çalışmaların bazılarında, yaşam doyumu, kişinin kendini iyi hissetmesini (well-being) sağlayan bireysel amaçları ile ulaştığı hedefleri arasındaki uygunluğun yargısal değerlendirmesi olarak tanımlanmıştır; bazılarında ise, yaşam doyumu kavramı, bireyin kendi amaçları ile yaşam koşulları arasındaki ilişkinin sorgulanmasını, kendi seçtiği kriterlere göre yaşayıp yaşamadığına ilişkin değerlendirmeleri içermiştir (Koivumaa ve Honkanen ve ark. 2001). Ayrıca, literatürde, öznel iyi olma duru-

munun, bilişsel ve duygusal olmak üzere iki boyuttan oluştuğu; bilişsel boyutun yaşam doyumunu, duygusal boyutun ise olumlu ve olumsuz duygulanımları içerdiği açıklanmıştır (Pavot ve ark. 1991, Deniz 2006). Diener ve Lucas'a (1999) göre, yaşam doyumunu, mevcut yaşamdan doyum, yaşamı değiştirme isteği, geçmişten doyum, gelecekte doyum ve kişinin yakınlarının o kişinin yaşamı hakkındaki görüşlerini kapsamıştır. Doyum alanları ise iş, aile, serbest zaman, sağlık, gelir, benlik ve kişinin yakın çevresi olabilmektedir. Yapılan çalışmalar, gündelik yaşamdaki engellenmeler, maddi durum, gündelik yaşamda karşılaşılan olayları, bireysel hedefler, kişilik özellikleri ve kültürel değer sistemleri gibi etkenlerin yaşam doyumunu ile yakından ilişkili olduğunu ortaya koyduğu ileri sürülmüştür (Rask ve ark., 2002; Diener ve Seligman, 2004).

Bireyin, kendi mutluluğunu inşa etmesiyle ilişkili bir diğer olgu da yurttaşlık kavramı olmuştur. Yurttaşlık kavramı, hem etimolojik hem de kavramsal olarak mekâna (city / şehir) ve gruba (citizen / yurttaş) göndermede bulunan bir sözcüktür. Aktif yurttaşlık, demokratik ve katılımcı yurttaşlığı da içine alan yurttaşlığı bilgi, beceri, değer ve katılımcılık boyutlarını ön plana çıkarır. Ulusal ve uluslararası literatürde farklı içeriklerle ifade edilse de Amerikan Ulusal Sosyal Bilimler Konseyi (NCSS, 2001) tarafından oluşturulan aktif yurttaşlık nitelikleri şu şekilde sıralanmıştır: Aktif/etkili yurttaş, temel demokratik değerlere inanır ve onlarla yaşamaya çalışır; kendisinin, ailesinin ve toplumunun iyiliği için sorumluluk kabul eder; içinde yaşadığı yerel topluma, ulusa ve dünyaya ilişkin olaylar ile temel belgeler, sivil kurumlar ve siyasi süreçler hakkında bilgi sahibidir; yerel, ulusal ve küresel düzeyde insanlara etkisi olan olay ve sorunların farkındadır; kamusal ve özel yaşamda etkili karar verme ve problem çözme becerisi kullanır; bilgiye dayalı düşünceler ve yaratıcı çözümler geliştirmek için farklı kaynaklardan ve görüş açılarından bilgiler araştırır; anlamlı sorular sorar; bilgi ve fikirleri değerlendirebilir ve çözümleyebilir; etkili işbirliği kurma becerisine sahip olur; sivil ve toplumsal yaşama etkili bir şekilde katılır. Yapılan açıklamalar ve tanımlamalar ışığında, demokratik devletlerde yaşayan bireylerin yaşam doyumunu ve vatandaşlık statülerinin demokrasi, insan hakları, çoğulculuk, katılım ve çokkültürlülük gibi değerlerle yakından ilişkili olduğu söylenebilir. Böylece, etnik ve kültürel farklılıklara neden olan göç olgusu konusundaki araştırmalara yaşam doyumunu değişkeninin ve aktif vatandaşlık değişkenlerinin dahil edilmesi göç literatürüne iki boyutta katkıda bulunabilir: Birincisi, demokratik devletlerin kendi içindeki etnik ve kültürel farklılıklara, kabul ettiği bu değerleri yansıtmaya düzeyini anlamayı kolaylaştırır. İkincisi, yaşam amaçlarını gerçekleştirme, ev sahibi ülkenin demokrasininin sağlıklı işleyişine katkıda bulunma, ev sahibi ülkenin aktif insan kaynağı ihtiyacını karşılama açılarından göçmenlerin aktif yurttaşlık ve yaşam doyumunu düzeylerini tanımlamaya olanak sağlar.

Metodoloji

Bu araştırma iki temel hipotezi içermektedir. Birincisi, aktif yurttaşlık ve yaşam doyumunu değişkenleri ile Avustralya'nın demokratik değerlerinin Türklere yansıma düzeyleri, Türklerin yaşam doyumlarını etkileyen bireysel faktörler, toplum içindeki diğer bireylerle etkileşimler, kendilerini nasıl tanımladıklarını ve nereye ait hissettiklerini belirleyen sosyal kimlik alguları ve yaşam amaçları arasında bir ilişki olup olmadığının araştırılmasıdır. İkincisi ise aktif yurttaşlık ve yaşam doyumunu değişkenlerinin, Türklerin ekonomik, sosyal, kültürel, politik alanlardaki kapasitelerini ve pratiklerini etkileyip etkilemediğini incelemektir.

Çalışma, yazarın *Avustralya'daki Türklerin Yaşam Doyumlarını ve Aktif Yurttaşlık Durumlarını Yordayan Değişkenler: Kuşaklararası Bir Karşılaştırma* adlı TÜBİTAK destekli sosyolojik proje kapsamında, The University of Sydney, Faculty of Arts and Social Sciences, Asia-Pacific Migrati-

on Centre'de "Visiting Researcher" statüsünde, Prof. Stephanie Short mentörlüğünde 8 Ağustos 2019 ile 31 Mart 2020 tarihleri arasında yürüttüğü saha çalışmasının nicel verilerine dayandırılmıştır. Nicel verileri toplamada Aktif Yurttaşlık Ölçme Aracı (AYÖA) ile Yaşam Doyumu (YD) araçları kullanılmıştır. Yazıcı, Arslan, Çetin ve Dil (2017) tarafından geliştirilen Aktif Yurttaşlık Ölçme Aracı (AYÖA), birçok gösterge kümesinin matematiksel toplamından oluşmaktadır. AYÖA, dört alt boyuta sahiptir. Bunlar bilgi, beceri, değer ve katılım alt boyutlarıdır. Bu boyutlar içinde yer alan alt boyutlar da kendi içinde eşit ağırlıktadır. Ağırlık seçimi her bir boyutun aktif yurttaşlık için aynı derecede önemli görülmesine göre belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ölçeğin tümü için .90, alt boyutlar için .76, .76, .85 ve .78 olarak bulunmuştur. Ölçeğin tümüne ait bizim çalışmamızdaki güvenilirlik katsayısı 0.93 olarak belirlenmiştir. Alt boyutlar bazında güvenilirlik katsayılarını değerlendirildiğinde ise bilgi alt boyutunda 0.83, değer alt boyutunda 0.82, beceri alt boyutunda 0.89 ve katılım alt boyutunda 0.90 olarak tespit edilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan Yaşam Doyumu Ölçeği Diener, Emmons, Larsen ve Griffin tarafından 1983 yılında geliştirilmiş ve Köker (1991) tarafından Türkçe'ye uyarlama çalışması yapılmıştır. Ölçekte, bireyin yaşantısından memnun olup olmadığını içeren maddelere yer verilmiştir. Toplam beş maddeden oluşan ölçek Likert tipinde ve 1-7 arasında puanlanmaktadır. Ölçekten alınacak yüksek puanlar yaşam doyumunun yüksek olduğuna işaret etmektedir. Yaşam Doyumu Ölçeği'nin güvenilirliği, Köker (1991) tarafından ölçeğin test tekrar test güvenilirlik katsayısı .85 olarak bulunmuştur. Cronbach-Alfa güvenilirlik katsayısı .76 olarak elde edilmiştir. Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach alfa değeri 0.90 olarak belirlenmiştir.

The University of Sydney, Human Research Ethics Committee'nin onayından geçmiş projede veri toplama araçları Türklerin kurdukları federasyonlar, birlikler, topluluklar, kuruluşlar, konseyler, dernekler, merkezler gibi kuruluşlarla ilişkiye girerek Türkçe ve İngilizce uygulanmıştır. Çalışmanın örnekleminin Sidney'de ya da Avustralya'da yaşayan tüm Türkleri temsil etme amacı yoktur; örneklem üzerinden elde edilen bulgular bu konuda yapılan pilot bir uygulama olarak düşünülebilir. Çalışma, tanımlayıcı-ilişkisel ve kesitsel modellerde planlanmıştır. Demografik soruları da içeren Aktif Yurttaşlık Ölçme Aracı ve Yaşam Doyumu ölçme aracı kartopu tekniği de kullanılarak 104 kadın, 126 erkek olmak üzere toplamda 230 katılımcıya ulaştırılmıştır. Araştırmanın katılımcıları tamamı 18 yaşını doldurmuş olmakla birlikte üç kuşağa ayrılmıştır. Birinci kuşak, 18 yaş ve üstündeyken Türkiye'den Avustralya'ya göç etmiş katılımcıları; ikinci kuşak, 18 yaşından küçük katılımcıları; üçüncü kuşak ise, Avustralya'da doğmuş Türk katılımcıları içermiştir. Araştırmada elde edilen nicel veriler, IBM SPSS paket programı kullanılarak tek ve çift değişkenli istatistiksel analizler, ölçek testi, grup dağılımları ve ortalama ve frekans değerleri karşılaştırılarak tanımlayıcı ve ilişkisel olmak üzere analiz edilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Çalışma iki temel hipotezi içermiştir. Aktif yurttaşlık ve yaşam doyumu değişkenlerinin, Avustralya'nın demokratik değerlerinin Türklere yansıma düzeyini, Avustralya'da yaşayan Türklerin yaşam doyumunu etkileyen bireysel faktörleri, kendilerini nasıl tanımladıklarını ve nerede hissettiklerini, nereye ait olduklarını ve yaşam hedeflerini belirleyen sosyal kimlik algılarını, diğer bireylerle etkileşimlerini açıklayacağı varsayımı ilk hipotezi oluşturmuştur. Aktif yurttaşlık ve yaşam doyumu değişkenlerinin Türklerin ekonomik, sosyal, kültürel ve politik alanlardaki kapasitelerini ve uygulamalarını açıklayacağı varsayımı ise ikinci hipotezi oluşturmuştur. Saha çalışmasında, aşağıda yer alan tablolardaki bulgular ışığında bu iki hipotez sorgulanmaya çalışılmıştır.

Özellikler	
Yaş (Yıl)	X± SS: 45,80 ± 17,38
	n (%)
Cinsiyet	
Kadın	126 (% 54,8)
Erkek	104 (% 45,2)
Medeni Durum	
Evli	135 (% 58,7)
Bekâr	58 (% 25,2)
Dul-Boşanmış	22 (% 9,6)
Diğer (Ayrı, Birlikte Yaşıyor, Nişanlı vb.)	15 (% 6,5)
Doğum Yeri	
Denizaşırı	165 (% 71,7)
Avustralya	65 (% 28,3)
Eğitim	
Okur-Yazar Değil	4 (% 1,7)
Okur-Yazar	6 (% 2,6)
İlkokul	12 (% 5,2)
Ortaokul	17 (% 7,4)
Lise	81 (% 35,2)
Üniversite	68 (% 29,6)
Yüksek Lisans	24 (% 10,4)
Doktora	4 (% 1,7)
Üniversite Öğrencisi	9 (% 3,9)
Diğer: Diploma/TAFE	5 (% 2,2)
Kuşaklar	
Yetişkin:18 ve Üstü	106 (% 46,1)
Cocuk: 0-17 Arası	59 (% 25,7)
Avustralya'da Doğan	65 (% 28,2)
Amaç	
Evet	160 (% 69,6)
Hayır	70 (% 30,4)
Yaşam Mücadelesini Değerlendirme	
Amacıma ulaştım	61 (% 26,5)
Tam değil ama mücadele etmek güzel	136 (% 59,1)
Henüz hiçbir şey elde edemedim	14 (% 6,1)
Henüz başlamadım	8 (% 3,5)
Asla düşünmedim	11 (% 4,8)

Ekonomik Kaynak	
Emekli Maaşı	42 (% 18,3)
Aile	37 (% 16,1)
Sosyal Destek	15 (% 6,5)
Kendi İşi	52 (% 22,6)
Özel Sektör	45 (% 19,6)
Kamu Sektörü	18 (% 7,8)
Diğer	21 (% 9,1)
Etnik Köken	
Gereksiz	85 (% 37,0)
Türk	80 (% 34,8)
Kürt	16 (% 7,0)
Aussie/Avustralyalı	3 (% 1,3)
Türk/ Avustralyalı	15 (% 6,5)
Belirtilmedi	26 (% 11,3)
Türkiyeli	2 (% 0,9)
Alman-Türk	1 (% 0,4)
Türkiyeli-Kürt	1 (% 0,4)
Kürt- Avustralyalı	1 (% 0,4)
Politik Konum	
Gereksiz	172 (% 74,8)
Belirtilmedi	7 (% 3,0)
İşçi Partisi	18 (% 7,8)
Liberal Parti	3 (% 1,3)
Sosyal Demokrat	10 (% 4,3)
Sosyalist	10 (% 4,3)
Sol Görüşlü	6 (% 2,6)
Yeşiller Partisi	3 (% 1,3)
Hümanist	1 (% 0,4)
İş Bulmada Mesleki Durum	
Mesleğim yok	50 (% 21,7)
Mesleğimi kullanmadım	85 (% 37,0)
Mesleğimi yapıyorum	95 (% 41,3)
Dini Kimlik Üzerinden Tanımlama Durumu	
Hayır; gereksiz	159 (% 69,1)
Evet	69 (% 30,0)
Kısmen tanımlıyorum	2 (% 0,9)
Komşuluk İlişkilerinde Milliyet Tercihi	
Hayır; gereksiz	211 (% 91,7)
Evet	19 (% 8,3)
Başkalarıyla İlişkilerde Dil Engeli Durumu	
Hayır	195 (% 84,8)
Evet Türkçem yetersiz	8 (% 3,5)
Evet İngilizcem yetersiz	27 (% 11,7)

Tablo 1. Katılımcıların Tanımlayıcı Özellikleri (n = 230)

Tablo 1’de gösterildiği üzere, katılımcıların yaş ortalaması 45.80 ± 17.38 ; 126’sı erkek (% 54.8), 104’ü kadın (% 45.2); 135’i evli (%58.7), 58’i bekar (% 25.2), 22’si dul ve boşanmış (% 9.6), 15’i ise ayrı, birlikte yaşayan, nişanlı gibi “Diğer” (% 6.5) grubunda yer almışlardır. Dul ve boşanmış olan katılımcıların oranı çalışma kapsamında her ne kadar yaklaşık % 10 gibi bir kesimi oluştursa da evli kategorisinin içerisinde birden fazla evlilik yapan kadın ve erkek katılımcının olduğu kendileriyle yapılan görüşmelerde görülmüştür. Boşanma deneyimlerine ilişkin katılımcılarla yapılan görüşmelerde erkek eşlerin kumar oynamaları sonrasında ailesinin ekonomik gelir dengesini riske atması ya da bozması erkek eşlere yönelik temel eleştiri olduğu gözlemlenmiştir. Bunun yanında eşini ihmal etme, alkol düşkün olma, şiddet kullanma, başka suçlamalar olarak ifade edilmiştir. Kadın eşlere yönelik eleştirinin merkezinde ise “kadın eşlerin Avustralya’da gözlerinin açılması” ifadesi yer almıştır. Bu eleştirinin konusu başka bir çalışmanın konusu olmakla birlikte, Sidney’de görüştüğümüz kadın katılımcıların Türkiye’ye oranla Avustralya’da kadın haklarının daha gelişmiş olduğu ve hak aramaların daha etkin kılan bir anlayışı Avustralya devletinin benimsediği ifade edilmiştir. Çevik ve Cahill’in (1993) Avustralya’daki gençler üzerinde evlilik, aile ve ev-içi şiddet konularında yaptıkları çalışma çalışmamızın bu bulgusunu desteklemiştir.

Katılımcıların 165’i Avustralya dışında (% 71.7), 65’i ise Avustralya’da (% 28.3) doğmuştur. Eğitim durumlarına göre bakıldığında, katılımcıların okur-yazar olmayanlardan doktora düzeyine kadar dağılım gösterdikleri bulgulanmıştır. Lise (81 kişi, % 35.2) ve üniversite (68 kişi, % 29.6) düzeyinde katılımcılar, en yüksek oranı oluşturmuştur. Bununla birlikte 5 katılımcı (% 2.2) da Avustralya New South Wales eğitim sistemi içinde TAFE (*Technical and Further Education*) olarak bilinen mesleki eğitim kurumundan meslek diploması almışlardır. Katılımcıların kuşaklara göre dağılım şu şekilde olmuştur: 106’sı (% 46.1) 18 yaş ve üstünde yetişkin Avustralya’ya gelenler, 59’u (% 25.7), 17 yaş ve altında çocukken Avustralya’ya gelenler ve 65’i (% 28.2) Avustralya’da doğup büyüyenlerden oluşmuştur. Katılımcılara Avustralya’daki yaşamları özelinde belirgin bir amaçları olup olmadığı sorgulanmıştır. Bu kapsamda 160’ı (% 69.6) “evet” diyerek bir amacının olduğunu ifade etmişken, 70’i (% 30.4) “hayır” diyerek bir amacının olmadığını belirtmiştir. Katılımcıların Avustralya’daki yaşam mücadelelerini nasıl değerlendirdiklerine ilişkin sorulara 136’sı (% 59.1) “amacımı tam olarak gerçekleştirsem de mücadele etmek güzel” diye cevap vermişlerdir. Bunun dışında 61’i (% 26.5) “amacıma ulaştım”, 14’ü (%6.1) “bir amaç edinmedim”, 11’i (% 4.8) “hiç düşünmedim”, 8’i (% 3.5) “henüz başlamadım” cevabını vermiştir.

Katılımcılara Avustralya’daki yaşamlarını sürdürmede ekonomik gelir kaynağı sorulduğunda, 52 katılımcı (% 22.6) “kendi işim” diyerek en yüksek oranı oluşturmuştur. Bunun yanında, 45’i (% 19.6) özel sektörde çalıştığını, 42’si (% 18.3) emekli olduğunu, 37’si (% 16.1) ailesinin olduğunu, 18’i (% 7.8) kamuda çalıştığını, 15’i (% 6.5) sosyal destek aldığını, 21’i ise (% 9.1) bu kaynakların dışında bir gelir kaynağı belirtmiştir. Bulgulardan da görüleceği gibi katılımcıların hiçbirisi gelirsizlik durumu belirtmemiştir. Bu durum Avustralya devletinin güçlü ve kapsayıcı bir sosyal güvenlik sistemi oluşturduğunu düşündürmüştür. Özellikle katılımcıların “Burada (Avustralya’da) herkesin parası var. Kimse parasız değil” ifadeleri de bu çıkarımı destekler niteliktedir.

Çalışma kapsamında katılımcıların Avustralya’da kendilerini bir etnik köken/kimlik üzerinden tanımlayıp tanımlamadıkları sorgulanmıştır. Bu kapsamda “gerekli değil” diyenler 85 kişi (% 37.0) ile en yüksek oranı oluşturmuştur. Bunun yanında etnik kimliğinin “Türk” olduğunu

belirtenler 80 kişi (% 34.8) ile en yüksek ikinci oranı oluşturmuştur. Üçüncü en yüksek oranı oluşturan 26 kişilik grup (% 11.3) bu soruya görüş belirtmemişlerdir. Ayrıca 16'sı (% 7.0) "Kürt", 15'i (% 6.5) "Türk-Avustralyalı", 3'ü (% 1.3) "Aussie/Avustralyalı", 2'si (% 0.9) "Türkiyeli", 1'i (% 0.4) "Alman-Türk", 1'i (% 0.4) "Türk-Kürt", 1'i de (% 0.4) "Kürt-Avustralyalı" olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulguda hem etnik kökene ilişkin ifadelerin geniş bir dağılım göstermesi hem de bir etnik köken üzerinden kendilerini tanımlamanın gereksiz olduğuna ilişkin yüksek oranlar Avustralya'daki yaşamın her türlü kimlikle zenginleşmiş çokkültürlü bir yaklaşım gösterdiği düşünülmüştür. Inglis'in (1996), etnik ve kültürel farklılığa sistematik ve yaygın olarak cevap veren bir siyasal-toplumsal yönetim anlayışı olarak İsveç, Kanada ve Avustralya'da uygulanan çokkültürlülük tanımlaması, bu çıkarımı destekler niteliktedir.

Araştırmada katılımcılara, Avustralya'da kendilerini bir siyasi görüş üzerinden tanımlayıp tanımlamadıkları yönünde bir soru da yöneltilmiştir. Çok yüksek oranı (% 74.8) oluşturan 172 kişi, "gerekli değil" cevabını vererek kendilerini bir siyasi görüş üzerinden tanımlamamışlardır. 7 katılımcı (% 3.0) görüş bildirmemişken, 3 kişi (% 1.3) Liberal Partili, 18 kişi (% 7.8) İşçi Partili, 3 kişi Yeşiller Partili olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların 26'sı ise sosyal demokrat (10 kişi, % 4.3), sosyalist (10 kişi, % 4.3), sol (6 kişi, % 2.6) ve Hümanist (1 kişi, % 0.4) olduklarını belirtmişlerdir.

Katılımcılara, ekonomik ihtiyaçlarını karşılayacak bir iş bulmada eğitim sürecinden ya da çıraklıktan itibaren edindikleri meslekleri olup olmadığı sorulmuştur. Bu soru kapsamında 50'si (% 21.7) meslek edinmediğini, 85'i (% 37.0) var olan mesleğini kullanmadığını, 95'i (% 41.3) edindiği mesleğini kullandığını belirtmiştir.

Katılımcılara Avustralya'da kendilerini bir din, mezhep, cemaat gibi kimlikler üzerinde nasıl tanımladıkları da çalışma kapsamında irdelenmiştir. Bu kapsamda katılımcıların 159'u (% 69.1) "hayır; gereksiz", 69'u (% 30.0) "evet", 2'si (% 0.9) "kısmen" cevabını vermiştir. Katılımcıların Avustralya'daki komşuluk, dostluk gibi ilişkilerinde milliyet tercihleri de sorgulanmıştır. Buna göre, 211 katılımcı (% 91.7) gibi çok yüksek bir oranda "hayır; gereksiz" yanıtını vermiştir. Sadece 19 katılımcı (% 8.3) "evet" diye cevap vermişlerdir.

Çalışmada katılımcıların Avustralya, aileleri dışında, kendi başlarına her hangi bir etkinlikte bulunmak için sahip oldukları dillerinin engel olup olmadığı da incelenmiştir. Buna göre, 195 katılımcı (% 84.8) "hayır", 8 katılımcı (% 3.5) "Evet; Türkçem yetersiz", 27 katılımcı (% 11.7) "Evet; İngilizcem yetersiz" cevabını vermiştir.

Din, mezhep, cemaat gibi dinsel ve milliyet gibi etnik kökenlerin Türkiye'de çok önemli tanımlayıcı faktörler olmasına rağmen, Avustralya'da önemli olmakla birlikte bu faktörlerin, toplumsal ilişkilerde Türkler için temel referanslar olmadığını göstermiştir. İlişkilerinde kullanacakları ortak dilin (İngilizce) büyük oranda yeterliliği de etnik ve dinsel farklılığın olduğu Avustralya toplumsal alanına katılım konusunda Türklerin kendine özgü tanımlayıcı kimlikleri referans almaksızın katılmaya olanak vermiştir. Bir anlamda, farklılıkların özgün tanımlayıcı kimliklerini çokkültürlülük ekseninde toplumsal ilişkilerin içerisinde sistemin görünmez kılması da bu durumun yaşanmasında etkili olduğu gözlemlenmiştir.

Ölçekler	Minimum puan	Maksimum puan	Ortalama ve Standart Sapma X ± SS
Aktif Yurttaşlık Ölçeği Alt Boyutları			
Bilgi	6.14	30.71	19. ±4.59
Değer	26.18	50.45	44.59±4.82
Beceri	27.21	67.36	52.24±9.05
Katılım: Toplumsal Aktivitelere	7.13	35.63	15.73± 8.08
Katılım: Üye olma	9.10	17.20	11.24±2.03
Katılım: Üye Olmadan Organizasyonların Düzenlediği	10.0	43.0	19.33±7.66
Toplam Puan	84.19	207.35	146.88±22.33
Yaşam Doyumu Ölçeği	4.20	29.40	20.97±6.06

Tablo 2. Katılımcıların Aktif Yurttaşlık Ölçme Aracı'nın Alt-boyutlarının Ortalamaları ve Yaşam Doyumu Ölçme Aracı'nın Toplam Puan

Tablo 2'ye göre, katılımcıların aktif yurttaşlık puanları ortalamanın üzerinde çıkmıştır. Fakat katılımcılık alt boyutunda, katılımcıların organizasyonlara üye olmaları ve organizasyonların düzenlediği etkinliklere katılmaları kapsamında puanları ortalamanın altında kaldığı görülmüştür. Saha çalışmasında katılımcılarla yapılan görüşmelerde Avustralya'daki yaşamın bireyselleşmiş değer alanı olduğunun altı çizilmiştir. Katılımcılar, bireyselleşen bu değer alanında tutunabilmek için mevcut değer alanının gerektirdiği bilgi ve becerilerini geliştirmek zorunda oldukları ifade etmişlerdir. Bu durum elde edilen bulgu ile tutarlılık içermiştir. Bununla birlikte belli bir sorumluluk, disiplin, devamlılık ve özveri gerektiren örgütlü organizasyonlara üye olmanın ya da etkinliklerine katılmanın zorunluluk yerine gönüllülüğe dayanmasının, katılımın düşük olmasında önemli rol oynadığı gözlemlenmiştir. Sidney Türkiye Başkonsolosluğu'nun "görev bölgemizde yaşayan vatandaşlarımızın kurdukları 40'ın üzerinde sivil toplum kuruluşu mevcut olup, bunlardan aktif olanların sayısı sınırlıdır" biçimindeki bilgileri, bu bulguyu destekler nitelikte olmuştur. Ayrıca katılımcılara, Avustralya'da kendilerini bir siyasi görüş üzerinden tanımlayıp tanımlamadıkları yönünde sorulan soruya, yüksek oranda (% 74.8) "gerekli değil" cevabını vererek kendilerini bir siyasi görüş üzerinden tanımlamamaları da bu bulguyu desteklemiştir.

Cinsiyet	Yaşam Doyumu Toplam Puan X ± SS	İstatistiksel Değer t	p
Erkek (n = 126)	20.75±6.12	0.610	0.543
Kadın (n = 104)	21.24±6.01		

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Yaşam Doyumu Ölçeğinin Toplam Puan Ortalamaları (n = 230)

Tablo 3'teki gösterildiği gibi, katılımcıların yaşam doyumu puan ortalamaları arasındaki fark cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı olmasa da kadınların puan ortalamaları erkeklerin puan ortalamalarından daha yüksek çıkmıştır ($p > 0.05$). Bu sonuç, kadınların Avustralya'daki çok zorlu geçen yaşam koşullarını (Inglis ve Manderson'un, 1984) Türkiye ile karşılaştırmaları ve Avustralya'da hedef koyma ve hedeflerine ulaşma olanaklarının daha yüksek olmasından kaynaklanmış olabilir.

Aktif Yurttaşlık Alt Boyutları	Ortalama ± Standart Sapma X ± SS		Statistic (t)	p
	Erkek (n = 126)	Kadın (n = 104)		
Bilgi	20.12±4.99	19.50±4.06	1.009	0.314
Değer	44.15±5.10	45.13±4.42	1.541	0.125
Beceri	51.97±9.63	52.56±8.31	0.497	0.620
Katılım: Toplumsal Aktivitelere	16.29±8.15	15.05±7.97	1.159	0.248
Katılım: Üye Olma	11.55±2.16	10.86±1.80	2.607	0.010*
Katılım: Üye Olmadan Organizasyonların Düzenlediği	20.32±8.03	18.14±7.04	2.165	0.031*
Toplam Puan	147.49±23.70	146.15±20.64	0.450	0.653

Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Aktif Yurttaşlık Ölçeğinin Puan Ortalamalarının Dağılımı (n = 230)

Tablo 4'te katılımcıların cinsiyetlerine göre aktif yurttaşlık ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde, aktif yurttaşlık ölçeğinin alt boyutlarından "katılımcılık alt boyutunda, katılımcıların organizasyonlara üye olmaları ve organizasyonların düzenlediği etkinliklere katılmaları" kategorilerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Buna göre erkeklerin puanları kadınlara göre anlamlı derecede daha yüksektir ($p < 0.05$). Ancak istatistiksel olarak anlamlı olmasa da değer ve beceri boyutlarında kadınların puan ortalaması erkeklerden daha yüksek bulunmuştur ($p > 0.05$). Avustralya'daki yaşamlarını sürdürmek üzere her ne kadar kadın ve erkeğin her ikisinin de gelir elde edici bir işte çalışmaya zorlansa da kadınların, özellikle çocuklu ailelerdeki kadınların çoğunlukla ev içine ve çocuk bakımına dönük geleneksel cinsiyet rollerini sürdürmek durumunda kalmaları, onların gündelik zamanlarının tamamını aldığı gözlemlenmiştir. Erkeklerin ise iş dışında, ev dışı kulüp, kafe, dernek gibi toplumsal me-

kânlarda daha sık yer almalarının bu bulgunun oluşmasına neden olduğu düşünülmüştür. İngiliz ve Manderson'un (1984), Sidney'de yaşayan Türk kadınları üzerinde yaptıkları araştırmalarında, kadınların ev içi ve ev dışı ağır iş yükü altında olduklarını saptamışlardır. Bu sonuç, çalışmanın bulgularını desteklemektedir.

YAŞ ARALIKLARI		AKTİF YURTTAŞLIK ALT BOYUTLARI						Aktif Yurttaşlık TOPLAM PUAN	Yaşam Doyumu TOPLAM PUAN
		Bilgi	Değer	Beceri	Katılım: Toplumsal Aktivitelere	Katılım: Üye Olma	Katılım: Üye Olmadan Organizasyonların Düzenlediği		
25 YAŞ VE ALTI	Ortalama	17,8294	41,59	48,85	11,64	11,71	19,25	134,85	20,91
	n	36	36	36	36	36	36	36	36
	Std. Sapma	3,85	4,94	8,00	5,43	2,07	7,92	17,476	5,77
26-40 YAŞ	Ortalama	18,93	43,45	51,52	13,53	10,87	17,52	141,25	21,30
	n	67	67	67	67	67	67	67	67
	Std. Sapma	4,33	4,55	8,83	7,78	1,58	6,10	19,875	4,99
41-55 YAŞ	Ortalama	19,95	44,58	52,92	17,69	11,55	20,57	150,14	19,09
	n	49	49	49	49	49	49	49	49
	Std. Sapma	4,37	5,00	8,36	8,01	2,41	7,94	22,19	6,47
56-70 YAŞ	Ortalama	21,63	46,78	54,21	18,00	11,27	20,01	155,25	21,25
	n	61	61	61	61	61	61	61	61
	Std. Sapma	4,68	3,66	9,10	7,89	2,03	7,49	21,35	6,54
71 YAŞ VE ÜSTÜ	Ortalama	20,95	47,62	53,19	19,27	10,70	20,70	155,20	24,25
	n	17	17	17	17	17	17	17	17
	Std. Sapma	5,12	3,87	12,07	9,52	2,23	11,29	28,68	6,476
İstatistik (F)		5.330	10.820	2.258	6.933	1.629	1.527	7.413	2.575
p		0.000*	0.000*	0.064	0.000*	0.168	0.195	0.000*	0.039**

* p < 0.001   ** p < 0.05

Tablo 5. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Aktif Yurttaşlık ve Yaşam Doyumu Ölçeklerinin Puan Ortalamalarının Dağılımı (n = 230)

Tablo 5'te belirtildiği üzere, katılımcıların yaş gruplarına göre aktif yurttaşlık ve yaşam doyumu ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde aktif yurttaşlık ölçeğinin bilgi, değer ve toplumsal aktivitelere katılım alt boyutlarında ve toplam puanlarında, ayrıca yaşam doyumu ölçeği toplam puan ortalamasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Buna göre katılımcıların yaş grupları arttıkça aktif yurttaşlığın "bilgi, değer ve aktivitelere katılım puanlarında" anlamlı artışlar olduğu belirlenmiştir (p < 0.05). Bu bulgu, aktif yurttaşlığın yaşa duyarlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca yaşam doyumu açısından bakıldığında da yaş arttıkça katılımcıların yaşam doyumlarının istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde arttığı saptanmıştır (p < 0.05). Saha çalışmasında yapılan gözlemler Avustralya'ya yetişkin dönemde giden kuşağın

kendi aralarında düzenlemiş oldukları açık hava pikniklerine ya da ev, dernek, düğün salonu gibi kapalı alan toplantı, kutlama, eğlence gibi etkinliklerine genellikle aynı kuşağın katıldığı görülmüştür. Yapılan görüşmelerde “gençlerimiz bu tür etkinliklerimize gelmiyorlar. İlgileri başka” biçiminde aktarılan görüş, gençler için bireysel yaşam alanları olan cafe, pub gibi daha çekici olduğunu ima etmiştir. Gençlerle yapılan görüşmelerde “ilgisizlik” olarak ima edilen katılımsızlık, başka bir yüzünün olduğu kanaatine ulaşılmıştır. Türkiye’den yetişkin yaşta gelen kuşağın yapılan bu etkinliklerde Türkiye’deki yaşam alanında anlam bulan dinsel, politik kimlikler etrafında biçimlenen akran sohbetlerinin gençlerin ilgisini çekmemesi olarak gözlemlenmiştir. Özellikle yetişkinlerin kendi aralarında Türkçe konuşmaları, İngilizce üzerinden kültürlenmiş gençlerin sohbetlere katılımlarında büyük bir engel oluşturduğu belirtilmiştir. Yağmur’un (1997: 94) Sidney’deki Türk göçmen grupları ile Türkiye’deki referans grupları arasında yaptığı karşılaştırmalı çalışmada, ölçülen göçmen grubun, dilbilimsel açıdan önemli ölçüde kayıp yaşadığını gösteren çalışması bu bulguyu desteklemiştir. Bununla birlikte, gençlerin aidiyet bağı ile bağlı oldukları Türk toplumuna ve içinde yaşadıkları Avustralya toplumuna yönelik sıcak duygular besledikleri de belirtilmiştir. White ve arkadaşlarının (1999) Avustralya’da etnik gençlik çeteleri üzerinde hazırladıkları raporda, Türk gençlerinin aslında etnik geleneklerine bağlı olduğu ve Avustralya’daki Türk topluluğunun gelişmesine katkı yapmak istedikleri belirlenmiştir. Bu bulgular çalışmamızın bulgularıyla paralellik göstermektedir. Bununla birlikte, yaşam doyumu açısından bakıldığında da yaş arttıkça katılımcıların yaşam doyumu puanının artmış olması, yetişkin Türkiye’den Avustralya’ya gelenlerin yaşamlarında öyle ya da böyle bir amaç edindiklerini ve bu amaçlar doğrultusunda çaba göstermelerini, buna bağlı olarak mücadelelerinde kendileriyle barışık olduklarını düşündürmüştür. Tablo 1’de belirtildiği üzere, katılımcıların “amaçlarının” sorgulanmasına yönelik incelemede katılımcıların büyük bir oranının (% 69.6) amacı olduğunu belirtmesi ve amacı doğrultusundaki yaşam mücadelelerini gösteren bulguların yüksek oranı (% 85.6) bu kanaati destekler nitelikte yorumlanabilir.

Katılımcıların aktif yurttaşlık ve yaşam doyumu puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde yaşam doyumu ölçeği toplam puanı ile Aktif Yurttaşlık “bilgi alt boyutunda” ($r: 0.133, p:0.044$), yaşam doyumu ölçeği toplam puanı ile Aktif Yurttaşlık “değer alt boyutunda” ($r: 0.194, p:0.003$), yaşam doyumu ölçeği toplam puanı ile Aktif Yurttaşlık “beceri alt boyutunda” ($r: 0.322, p:0.000$), yaşam doyumu ölçeği toplam puanı ile Aktif Yurttaşlık toplam puan” arasında ($r: 0.205, p:0.002$) istatistiksel olarak anlamlı ve doğru orantılı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre yaşam doyumu ile aktif yurttaşlığın bilgi, değer ve beceri alt boyutları ve toplam puanı arasında doğru orantılı anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Yani bu bulgu “kişi ne kadar aktif yurttaşlık olarak “bilgi, değer ve beceri” düzeyini artırır, yaşam doyumu da o derecede pozitif yönde artmaktadır” biçiminde yorumlanabilir.

		AKTİF YURTTAŞLIK ÖLÇEĞİ ALT BOYUTLARI							Yaşam Doyumu TOPLAM PUAN
		Bilgi	Değer	Beceri	Katılım: Toplumsal Aktivitelere	Katılım: Üye olma	Katılım: Üye Olmada n Organizasyonla rın Düzenle diği	Aktif Yurttaşlık TOPLAM PUAN	
Bilgi	r p	1							
Değer	r p	,482** ,000	1						
Beceri	r p	,672** ,000	,540** ,000	1					
Katılım: Toplumsal Aktivitelere	r p	,447** ,000	,306** ,000	,432** ,000	1				
Katılım: Üye Olma	r p	,241** ,000	,092 ,163	,270** ,000	,408** ,000	1			
Katılım: Üye Olmadan Organizasyonların Düzenlediği	r p	,267** ,000	,209** ,001	,257** ,000	,566** ,000	,711** ,000	1		
Aktif Yurttaşlık Ölçeği TOPLAM PUAN	r p	,781** ,000	,665** ,000	,856** ,000	,765** ,000	,458** ,000	,531** ,000	1	
Yaşam Doyumu Ölçeği TOPLAM PUANI	r p	,133' ,044	,194** ,003	,322** ,000	-,012 ,861	,079 ,231	,036 ,591	,205** ,002	1

Tablo 6. Katılımcıların Aktif Yurttaşlık ve Yaşam Doyumu Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki (n = 230)

Sonuç

Aktif yurttaşlık ve yaşam doyumu değişkenleri üzerinden Avustralya'nın demokratik değerlerinin Türklere yansımaya düzeyine bakıldığında, Türkiye ile kıyaslandığında toplumsal cinsiyet eşitliği, kimliklerin tanımlayıcı olmakla birlikte ilişkilerde öncelikli referanslar olmadığı, sistemin tüm kimlikleri çokkültürlülük anlayışı içinde değerli gördüğü söylenebilir. Ayrıca Avustralya'nın toplumsal çeşitliliği içinde Türkler sahip oldukları bilgi, değer, beceri ve katılım boyutlarıyla ortalamanın üzerinde birer aktif yurttaş oldukları tespit edilmiştir. Hiç şüphesiz, bunun olumlu sonuçları Avustralya toplumuyla paylaşılmaktadır. Bununla birlikte, koyduğu hedeflere ulaşmada ya da bu doğrultuda mücadele etmede Türklerin göstermiş olduğu ortalamanın üzerinde olumlu düzeyde yaşam doyumu, kendilerini Avustralya toplumunda mutlu hissetmelerine neden olduğu tespit edilmiştir. Son olarak, aktif yurttaşlık ile yaşam doyumu durumlarının, birbirini pozitif yönde desteklemesi, Türklerin Avustralya toplumunun uyumlu bir parçası olduklarını; bu uyumlu yönleriyle ekonomik, sosyal, kültürel ve hatta politik alanlarda önemli potansiyel taşıdıklarını göstermektedir.

Kaynaklar

Abadan-Unat, N. ve Keleş, R. (1960). *Göç ve gelişme: Uluslararası işçi göçünün Boğazhyan ilçesindeki etkileri üzerine bir inceleme*. Ankara: Türk Matbaacılık Sanayii.

Abadan-Unat, N. (2006). *Bitmeyen göç: Konuk işçilikten ulus-ötesi yurttaşlığa*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi (Göç Çalışmaları).

Akgündüz, A. (2008). *Labour migration from Turkey to Western Europe, 1960-1974: A multidisciplinary approach*. Aldershot: Ashgate.

Avustralian Government, Department of Home Affairs (2018). *Turkey-born: Community information summary*. <https://www.homeaffairs.gov.au/mca/files/2016-cis-turkey.PDF>

Castles, S. ve Miller, M. J. (2008). *Göçler çağı: Modern dünyada uluslararası göç hareketleri*. çev. B. U. Bal ve İ. Akbulut, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.

Çevik, M. ve Cahill, D. (1993). *Of marriage, family and domestic violence: Issues for young Turkish-Australians*. *Turkish Youth in Australia*, R. Akçelik (yay.), Melbourne: ATFS Yayınları.

Diener, E. ve Lucas, R. E. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125 (2), 276-303.

Diener E., ve Seligman, M.E.P. (2004). Beyond money: Toward an economy of well-being. *Psychological Science in the Public Interest*, 5, 1-31.

Hopkins, L. (2009). Turkish transnational media in Melbourne: A migrant mediascape. *International Journal on Multicultural Societies (IJMS)*, 11 (2), 104-118, www.unesco.org/shs/ijms/vol11/issue2/intro.

Humphrey, M. (2009). Securitisation and domestication of diaspora Muslims and Islam: Turkish immigrants in Germany and Australia. *International Journal on Multicultural Societies (IJMS)*, 11 (2), 104-118, www.unesco.org/shs/ijms/vol11/issue2/intro.

İçduygu, A. (1994). Facing changes and making choices: Unintended Turkish immigrant settlement in Australia. *International Migration*, 32 (1), 71-93.

İçduygu, A. (2009). *International migration and human development in Turkey*. <http://mpr.ub.uni-muenchen.de/19235/>.

Inglis, C. ve Manderson, L. (1988). Turkish families, their children and education in Australia. *Turkish community in Australia*. R. Akçelik ve J. Elley (eds.), Melbourne: ATFS Yayınları, 47-78.

Inglis, C. (2011). *Türkiye to Australia: Turkish settlement in Victoria*. Brunswick: Moreland Turkish Association.

Inglis, C. (1996). Multiculturalism: New policy responses to diversity. *MOST Policy Papers 4*, UNESCO, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000105582>.

Inglis, C., Akgönül, S. ve De Tapia, S. (2009). Turks abroad: Settlers, citizens, transnationals. *International Journal on Multicultural Societies (IJMS)*, 11 (2), 104-118, www.unesco.org/shs/ijms/vol11/issue2/intro.

Manderson, L. ve Inglis, C. (1984). Turkish migration and workforce participation in Sydney, Australia. *The International Migration Review*, 18 (2), 258-275.

Koivumaa-Honkanen, H., Honkanen, R., Viinamaki, H. ve ark. (2001). Life satisfaction and suicide: A 20-year follow-up study. *Am J Psychiatry*, 158: 433-439.

Köker, S. (1991). *Normal ve sorunlu ergenlerde yaşam doyumu düzeyinin karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

NCSS (2001). *Creating effective citizens: A position statement of National Council for the Social Study*. <http://www.socialstudies.org/sites/default/files/publications/se/6505/650511.html>.

Pavot W., Diener E., Colvin, C.R. ve ark. (1991). Further validation of the satisfaction with life scale: Evidence for the cross method convergence of well-being measures. *J Pers Assess*, 57 (1), 149-161.

Rask K., Astedt-Kurki, P. ve Laippala, P. (2002). Adolescent subjective well-being and realized values. *J Adv Nurs*, 38: 254-263.

Şen, F. (2007). *Euro-Türkler: Avrupa'da Türk varlığı ve geleceği*. İstanbul: Günizi Yayıncılık.

Şenay, B. (2009). A “condition of homelessness” or a “state of double consciousness”? Turkish migrants and home-making in Australia. *International Journal on Multicultural Societies (IJMS)*, 11 (2). www.unesco.org/shs/ijms/vol11/issue2/art.

Yazıcı, S., Arslan, H., Çetin, E., Dil, K. (2017). A study on the development of active citizen questionnaire. *Turkish Studies*, 12 (12), 251-272.

Yağmur, K. (1993). Ethnolinguistic vitality perceptions: Intergenerational differences among Turkish-Australian. *Turkish youth in Australia*. R. Akçelik (ed.), 97-120. Melbourne: ATFS Yayınları.

Yağmur, K. (1997: 94). First language attrition among Turkish speakers in Sydney. *Research-Gate*, <https://www.researchgate.net/publication/284716718>

Yalçın, C. (2004). *Göç sosyolojisi*. Ankara: ANI.

White, R. ve ark. (1999). *Ethnic youth gangs in Australia: Do they exist? Report No. 2: Turkish Young People*. http://amf.net.au/library/uploads/files/Ethnic_Youth_Gangs_Turkish_Young_People.pdf